

het midden dachten: nu niet meer ven: en ons pravorstuk- al fanta- lteiten) bij wt zijn gas- ilie uit de geven groot- met behulp aar zijn, en en om het dilemma af- enooten. In- g aperi- TOCH hon- wyl mee; en en, wat den u willen we ordiging in eelemaal op een afstand lemaal niets eer een paar dksvertegen- over. Fiat. as is, aldus bij hen, die de r u i m- die zij TOT thouden wil- afgod: be- wil, h o e van de door t de leiding alisten schel- cisma eener Wie de prom- nt die is w e e t. K. S.

DERWIJS

X (Slot)

, die verder al in de ver- Antichrist, Boeke's idee- de religie, at deze val- an het men- gsorde moet gezag; het worden stuk ellend symp- an het men- : het toover- ke zelftucht p. Die nieu- van de op- Kees Boeke t in zijn be- gering", 99) in het gees- svernieuwing ig. st afwijzend ats zou zijn n dezen her- als Bavinck urn-paedago- als een edel werker, en alenten ho- alen, dan is deeren. eerlijke be- . De groo- m zich naar een rustige film. Hij wil xte. Het ge- op de groote vraagt eer- arheid. Het steem, maar n. Hij heeft t. bl. 140.

een vernuftige onderwijssystematiek opgebouwd. De examens vervangen door een proevenstelsel en 't aansluitingsprobleem l.o. en m.o. bevredigend opgelost. Hij vraagt meer waardeering voor het ambt van opvoeder-leerkracht, een betere salariserings en een heropleiding van het onderwijzerscorps.

En wat in den loop der jaren te Bilthoven is tot stand gebracht dwingt ongetwijfeld respect en bewondering af. De „Werkplaats" heeft zijn naam ten volle eer aangedaan. Er is daar inderdaad veel werk verricht. Met groote toewijding en oprechte bedoeling om het beste voor het kind te zoeken. Denk ook aan de prachtige leermiddelen zooals in het boek Kindergemeenschap worden beschreven.

Maar aan den anderen kant als wij op de grondslagen en letteren van deze vernieuwingspogingen staan wij bealst afwijzend.

Hier ligt een valsche ideologie aan ten grondslag, die weersproken moet worden. Hier zijn de grondslagen van onze Chr. opvoeding in het geding.

De Christelijke opvoeding.

Tegenover deze r a d i c a l e richting met haar humanistisch vrijheids- en eenheidsideaal, haar nieuwe ordening en nieuwe gezindheid in een nieuwe, betere wereld moeten we ons bezinnen op den onwaardebaren rijkdom, dien God in zijn openbaring ons heeft gegeven voor het gansche menschenleven, ook voor de opvoeding.

Die Openbaring spreekt ons ook van een vrijheid, niet de humanistische, maar de vrijheid met welke ons Christus vrijgemaakt heeft. (Gal. 5:1.)

Zij leert ons een andere eenheid, de eenheid in Christus (Ef. 1:10, Coloss. 1:20).

Zij spreekt ook van een nieuwe gezindheid, die Christus door zijn Geest werkt, de vernieuwing des gemoeds (Rom. 12:2), en van een nieuwen hemel en een nieuwe aarde, gegrondvest in zijn zoenoffer.

Het oude en altijd weer nieuwe evangelie van Jezus Christus, den Christus der Schriften, die het gansche leven redt en behoudt en beheerscht, is het vaste fundament eener Christelijke opvoeding. Daar mogen wij geen duimbreed van prijsgeven in de heden-daagsche worsteling om onderwijsvernieuwing.

Jezus Christus is de Heer van onze scholen. „Alle leiding en paedagogie gaat in het verbond uit van den Christus. Bij die leiding wil Hij ook gebruik maken van 't samenlevingsverband van de school".¹⁰⁰⁾

¹⁰⁰⁾ Dr K. J. Popma, Opvoeding, Onderwijs en Schoolverband, Phil. Ref., 12e jg., bl. 87, 88.

Zoo gesteld mogen wij den getrouwen arbeid in de Chr. school zien als opgenomen in het groote geheel van Christus' kerkvergaderend en kerkbehoudend werk.

Ons mandaat is van Hem.

Wij mogen de jonge leden van zijn kerk onderwijzen en opvoeden tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust en waar mogelijk, die van buiten de kerk tot Hem leiden.

Geen synthese humanisme en christendom.

In de worsteling om onderwijsvernieuwing in onze dagen wordt veel gesproken over den bovenbouw, die opgetrokken moet worden. Het is echter noodzaak eerst den onderbouw, den grondslag veilig te stellen! Want het opnieuw opdringend humanisme bedreigt ook de chr. opvoeding. Het gevaar is niet denkbeeldig om van dat humanisme over te nemen wat ons lijkt en het dan met een christelijk etiket te beplakken.

Wie bijv. de persoonlijkheidsvorming propageert op 't erf der Chr. opvoeding, haalt een humanistisch product, een vreemd element binnen. Dan wordt de kracht van het christelijk beginsel verzwakt.

Wie persoonlijkheidsjes gaat vormen loopt ernstig gevaar van 't bouwen van „hout, hooi en stoppelen" op het fundament. (1 Cor. 3:12.)

Dat houdt geen stand.

Een synthese van christendom en humanisme of van christendom en een beetje humanisme kan geen baat geven in de huidige geestelijke worsteling.

Alleen een radicaal Schriftgetrouw Christendom.

Dat heeft ook de kracht in zich tot hervorming en vernieuwing van ons onderwijs. Zooals A. Janse in zijn boek: „Het eigen karakter der Chr. School" het ons voor oogen stelde. Nog is actueel wat deze paedagoog schreef in 1935:

„Nu de sterke bealste radicale geesten van communisme en fascisme de scholen gaan hervormen van uit hun beginsel, is het hoog noodig, dat de Christ. School minstens even sterk en bealst radicaal haar beginsel doet gelden door getrouwe werkers.

God make ons allen getrouw aan onzen Oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus Christus, die vanuit den hemel ook onze scholen regeert".¹⁰¹⁾

Rotterdam. F. GROENENDIJK.

¹⁰¹⁾ A. Janse, Het eigen karakter der Chr. School, Kampen 1935, bl. 143.

POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

boer: die man tast 't gezag aan. Maar zo'n boer of fabrikant zegt dat zo dikwijls niet op Bijbelse gronden, maar vaak zitten er heel wat liberale ideeën achter. Wij, jongeren, aldus Dr L., vrezen dat we ons op de borst gaan slaan en zeggen: Wij zijn de handhavers van het gezag. Dan zouden we een Judaïstische kant opgaan. Die richting gaat „Trouw" ook uit.

Interruptie van Prof. Z.: „Kunt U één citaat uit „Trouw" geven, waaruit dit blijkt?"

De L.: „Dat kan ik zo niet, ik wil 't wel eens nazien".

Prof. Z.: „Dan moet U deze opmerking eerst terugnemen".

De L. neemt de opmerking, dat „Trouw" een Judaïstische kant uitgaat, terug.

Verder wil Dr L. nog vragen waarop ons gezag in Indië nu eigenlijk gegrond is, en tenslotte nogmaals waarschuwen voor eenzijdigheid. Een en ander ter ontlasting van zijn conscientie.

Nadat nog enkele vragers het woord hadden gekregen (w.o. een lid van de P. v. d. A. dat voor het eerste gedeelte van zijn opmerkingen verwees naar Dr Lugtigheid), beantwoordde Prof. Z. de vragen.

De L., aldus Prof. Z., zegt dat hij hartelijk Anti-Revolutionair is. Dat is een mooi ding. Maar ik geloof er niets van, dat hij Anti-Revolutionair is. Hij wil 't misschien wel zijn, maar hij is het niet. Want als Dr L. beweert dat ik eenzijdig gesproken heb over 't gezag, dan bewijst hij daarmee, zelf eenzijdig te zijn. Mijn betoog was: het gezag is de basis van de vrijheid, als er geen gezag in Indië is, hebben de Indonesiërs ook geen vrijheid. Dr L. gaat nu gezag en vrijheid tegenover elkaar plaatsen, en staat daarmee al principieel op één lijn met de revolutie, met de doorbraakmenschen als Dr Dippel e.a., met de P. v. d. A., een lijn die uitkomt vlak bij Stalin. Als Dr L. zo doorgaat doet hij maar beter, niet langer dominee te blijven, en lid te worden van de P. v. d. A.

Die klacht van eenzijdigheid doet Prof. Z. denken aan die koek die slechts aan één kant gebakken is, wat volgens Prof. Hepp duidt op éénzijdigheid.

De L. is dus zelf eenzijdig, wanneer hij gezag en vrijheid tegenover elkaar plaatst. Hij begrijpt het verband niet meer. Het is als met de verhouding tussen wet en evangelie. De Schrift zegt nog steeds: Maar hij U is vergeving (vrijheid, evangelie), opdat Gij gevreesd wordt (gezag, wet). Iemand die deze verhouding niet zuiver ziet, kan ook wel ophouden met alle evangelisatiewerk.

Inzake de verhouding boer—arbeider moet Dr L. maar eens lezen in Titus. Paulus schrijft daar ook over 't gezag dat de heer heeft t.o. zijn slaaf. Welke ideeën de heer er dan verder op na houdt, doet er niet toe, daar blijft 't gezag hetzelfde om.

Als Prof. Z. hoort spreken van „Wij jongeren" zij allereerst opgemerkt dat Dr Lugtigheid niet zo erg jong meer is, althans ouder dan Prof. Z.! Maar bij zo'n opmerking, aldus Prof. Z. ben ik erg bang dat het: „gij zoon, hoor de tucht van Uw Vader" nu ook eens veranderd moet worden in: „gij vader, hoor de tucht van Uw zoon" en daarom is

deze uitdrukking zo gevaarlijk, omdat dan de geloofs-inspanningen van de vaders over boord gegooid worden, om bepaalde terreinen te winnen voor Evangelisatie, maar Prof. Z. garandeert dat zo het laatste terrein voor evangelisatie ook verloren gaat.

De L. vraagt naar de grond van het gezag, maar spr. wil een tegenvraag stellen: wat zegt U tegen Uw jongens die naar Indië gaan? Wat geeft U hun mee? Die vraag moet u beantwoorden, Dr L. Tenzij U zelf een antwoord kunt geven op de vraag inzake het gezag, kunt U uw militair pak wel uittrekken, want daarmee kunt U naar Indië gestuurd worden (dr L. is veldprediker, K. S.).

Spr. besloot de beantwoording van Dr L. met een waarschuwing aan de gemeente voor een dergelijk gevaarlijk betoog, als spreker van Dr L. gehoord had.

Tot zoover het verslag van den heer Deddens. Lezing ervan roept enkele vragen bij ons op. Als daar zijn:

a. de synodocraten houden zich nog al bezig met het feit, dat onder onze kerkleden over praktische vragen der politieke actie op korten termijn verschillend gedacht wordt. Als ze nu ook eens gaan nadenken over het feit, dat in hun eigen kerk leden van de P. v. d. A. en Staatkundig Gereformeerden en Anti-Revolutionairen zijn, die elkaar als kerkleden bestrijden over nog wel meer dan kwesties van praktijk op korten termijn, zouden ze dan niet weer wat in het (overigens nog niets zeggende) evenwicht komen?

b. Ze hebben zich nog al druk gemaakt over het feit, dat in de Antirev. kiesvereniging te Zwolle een van onze predikanten in discussie kwam. Ze dachten dat het evenwicht verstoord werd. Thans kwam een hünner predikanten in dezelfde kiesvereniging in discussie. Is het evenwicht nu hersteld? Dan blijkt te meer, dat met „evenwicht" minder gewonnen is, dan met principieele bezinning op de basis van de feiten.

c. Prof. Zuidema gaf adviezen inzake aflëgging van een militair costuum en van een predikantencostuum. Hoe denkt hij over de bij voornis afgenomen ambtscostumen van goede antirevolutionairen en trouwe belijders, door zijn synode ontszet, of buiten verband gezet? Een advies aan de Lugtigheid is wat anders nog dan een daad die ook prof. Zuidema de facto aanvaardt, d.i. mede verricht.

d. Spreker gaf goede adviezen aan de Lugtigheid. Welke overeenkomstige publieke adviezen kreeg de Probowoeto, politieke figuur in de republiek van Soekarno, overeenkomstig de omschrijving die dr Hagens gaf in een (nog niet beantwoorde?) vraag aan Friesch Dagblad? Ik bedoel: welke adviezen in de kies- en verwerp-bijeenkomst, niet van een plaatselijke Kiesvereniging maar van een landelijke kerkvergadering, genaamd generale synode? Te Eindhoven? Prof. Z. was daarbij.

e. Als prof. Z. terecht constateert, dat de lieden van de „doorbraak" de antirevolutionaire politiek doorkruisen, is het dan voor de synodocratische pers niet tijd, zich er aan te herinneren, dat de A.R.-politiek niet zozeer door een Amersfoortsch congres als wel door de leden van de eigen kerk, die daar vooraan staan, en de P. v. d. A. steunen, doorbroken wordt, in en buiten Eindhoven? Evenwicht..... Ik vraag dat, zonder te veel acht te geven op den luidspreeker, die vanmiddag vlak onder mijn raam over de straten van het vroeger zoo orthodoxe Kampen uitbazuinde, dat al enkele honderden predikanten onder wie gereformeerde, behoorden tot de P. v. d. A.

Overigens is de Lugtigheid medewerker van „De Bazuin", officieel orgaan der synodocratische Theol. Hoogeschool. Hij zal wel eens een artikel schrijven eerst over het gezag der synodes en dan over de vrijheid der kerken. Ter voorkoming van „eenzijdigheid"?

K. S.

STEMMEN
UIT ONZE KERKEN

KERKERADEN, ATTENTIE!

Den Helder, Juni 1948.

Hooggeachte Redacteur,

De nood dringt ons U een plaatsje in Uw blad te vragen. Gedurig breidt de Marinebevolking zich hier ter plaatse uit. Het lijdt o.i. geen twijfel of onder deze (jonge) menschen bevinden zich hoop- en/of belijdende leden onzer Kerken. Door de medewerking van de Ouders van het Chr. Tehuis voor militairen zijn wij soms in staat zulk een (jonge) broeder op te sporen. Het ligt voor de hand dat deze medewerking zich beperkt tot de bezoekers van vernoemd Tehuis.

Na het tot stand gebrachte contact kregen wij dikwijls ten antwoord: „Wij wisten niet dat hier een Vrijgem. Geref. Kerk was". Veelal openbaarden zij zich als trouwe Kerken zelfs catechisatiebezoekers. Ook de J.V. mocht zich wel in hun lidmaatschap verheugen.

Met zorg vragen wij ons echter af: waar brengen die zonen van ons volk hun vrije uren door, en waar verkeerden zij des Zondags die niet voornood Tehuis bezoekers en toch ook het teeken en zegel des Verbonds in de Geref. Kerk hebben ontvangen?

Tweemaal ontvingen wij een officiële kennisgeving. De eerste was een doopattest, ons toegezonden door den Raad eener z.g. Garnizoenskerk. (Commentaar op vet overbodig!).

De korte inhoud van de tweede kennisgeving luidde aldus: „Wij berichten U dat sedert 't begin van 't jaar „die en die" D.L. der Vrijgem. Geref. Kerk te „daar en daar", dienst doet bij de Kon. Marine. Zijn adres is „zus en zoon". Wij verzoeken U enz..... NAMENS DE AFDEELING VAN „PRO REGE" te „ergens in den lande".

Dit wordt nu toch waarlijk al te dwaas! En nóg steeds zwijgt de betrokken kerkeraad.

M. d. R.! Wij gelooven hiermede te kunnen volstaan. Een en ander zegt U genoeg. Er wordt in Uw blad reeds genoeg geklaagd door de Kerkeraden in de Garnizoensplaatsen. Wij danken U ten zeerste voor de ons afgestane plaatsruimte.

Namens den Raad der Geref. Kerk te Den Helder,
Ds F. TOLLENAAR, praeses,
A. BOENDERMAKER Jzn., scriba.